

Päästölaskennan ajankohtaiset

Santtu Karhinen, erikoistutkija, Syke

Jari Rantsi, suunnittelija, Syke

Hinku-verkoston syyspäivä, 23.11.2023

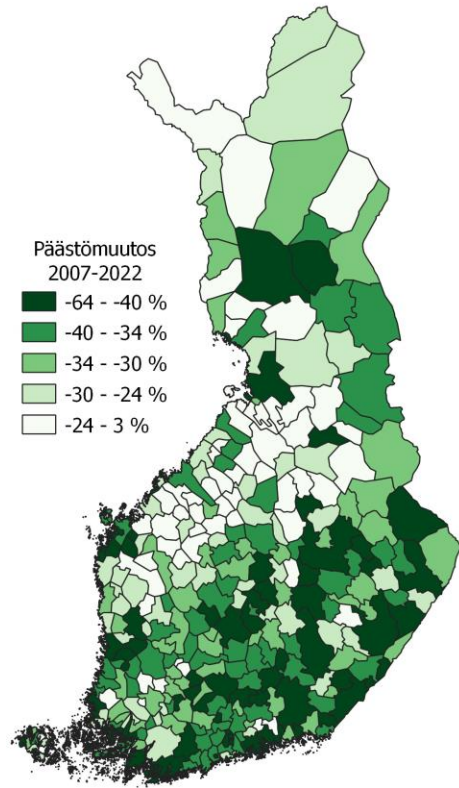
Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Käyttöperäiset päästöt

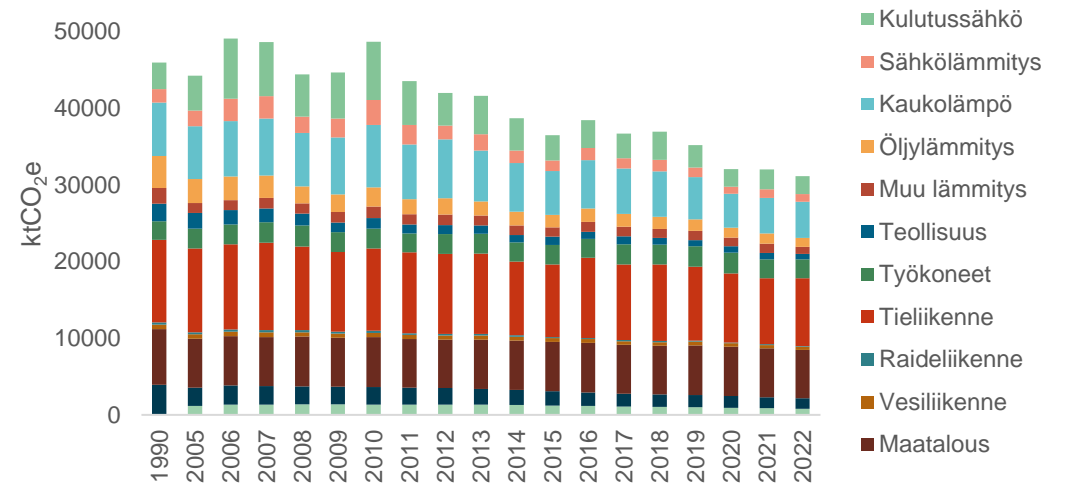

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

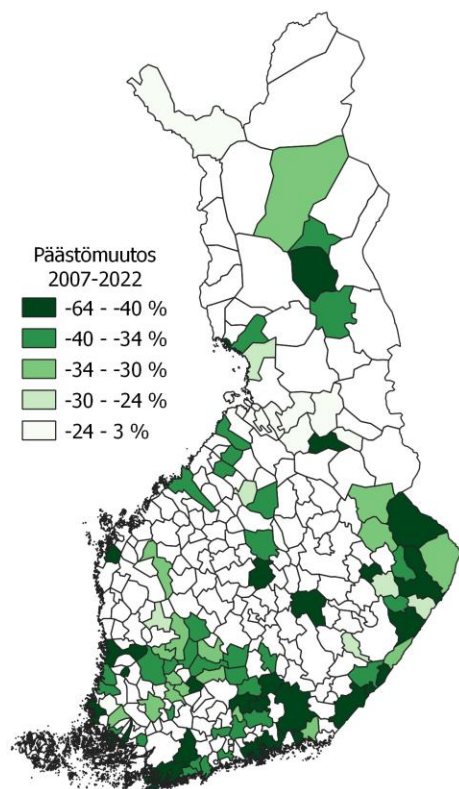
Kuntien päästöt vuonna 2022

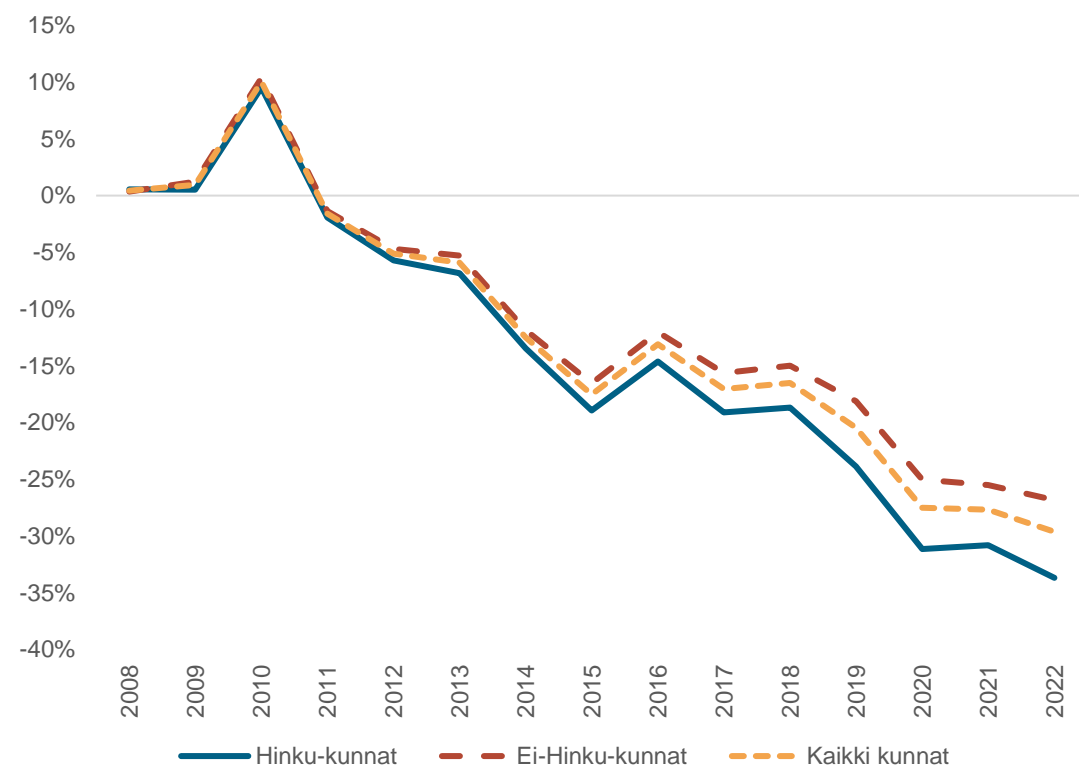
- Hinku-laskentasääntöjen mukaiset päästöt ilman päästöhyvityksiä laskivat 2,7 % edellisvuodesta
- Vuodesta 2005 lähtien päästöt ovat vähentyneet 29,6 %
- Suurimmat päästölähteet olivat tieliikenne (28,4 %), maatalous (20,3 %) ja kaukolämpö 15,2 %

Hinku-kuntien päästökehitys 2007-2022

Päästövähennykset vuodesta 2007

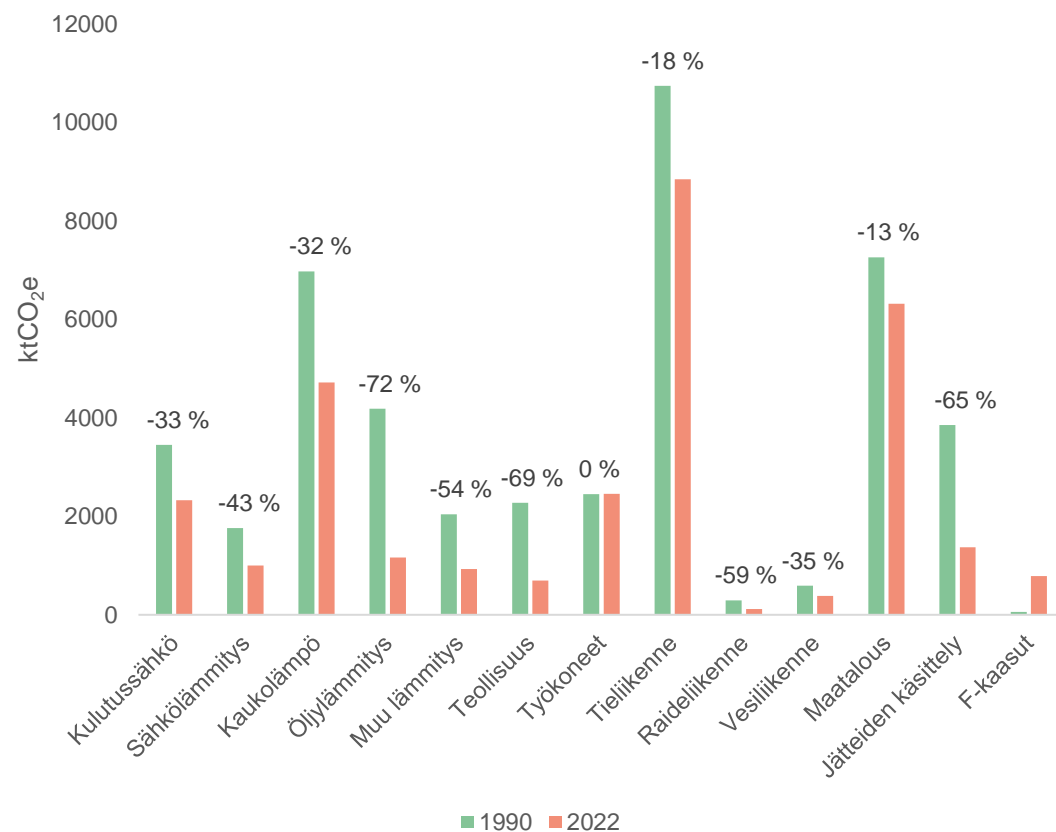

Kohti hiilineutraalia kuntaa ilmastoverkoston vaikutus kunnan ilmastotyöhön ja päästöihin:
<https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/6c39f87f-fada-4559-ae1b-c60740c4b8a6/content>

4 Impact of a climate network: The role of intermediaries in local level climate action:
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959378021000042>

Vuoden 1990 päästötiedot

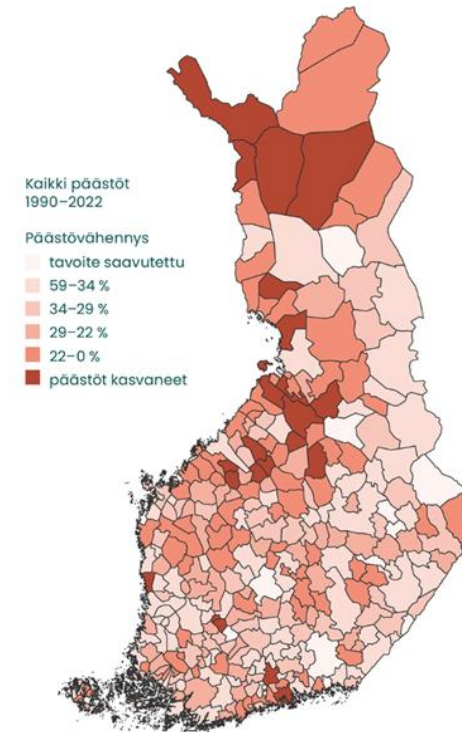
- Khk-päästöt ja energiankulutus laskettu nyt myös vuodelle 1990
- Vuosina 1990–2022 Hinku-laskentasääntöjen mukaiset päästöt ilman päästöhyvityksiä ovat vähentyneet 32,3 %
- Suurimmat päästövähennykset saavutettu öljylämmityksessä, kaukolämmön tuotannossa ja jätteiden käsittelyssä

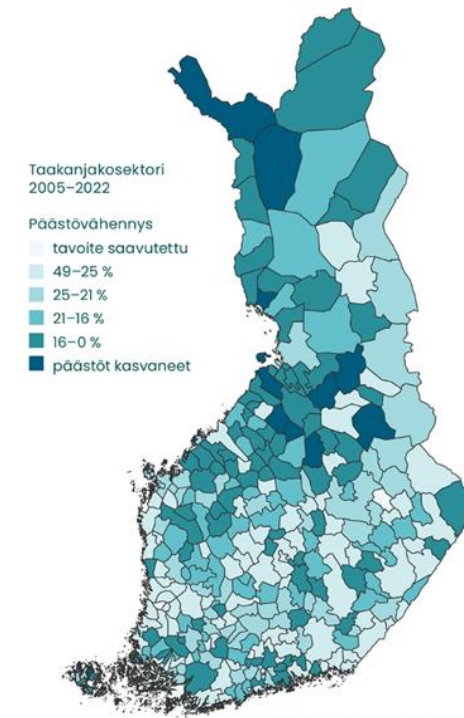
Suomen kuntien päästövähennykset verrattuna kansallisiin tavoitteisiin

- Päästövähennyksissä selkeitä alueellisia eroja
  - Aktiivinen ilmastotyö
  - Demografiset ja maantieteelliset ominaisuudet
  - Elinkeinorakenteelliset muutokset
- Lisätoimia tarvitaan
  - Rakennusten ja teollisuuden energiankulutus
  - Tieliikenne
  - Maatalous

Kaikki päästöt
1990-2022

Taakanjakosektori
2005-2022

© Suomen ympäristökeskus. 2023.

Skenaariotyökalu

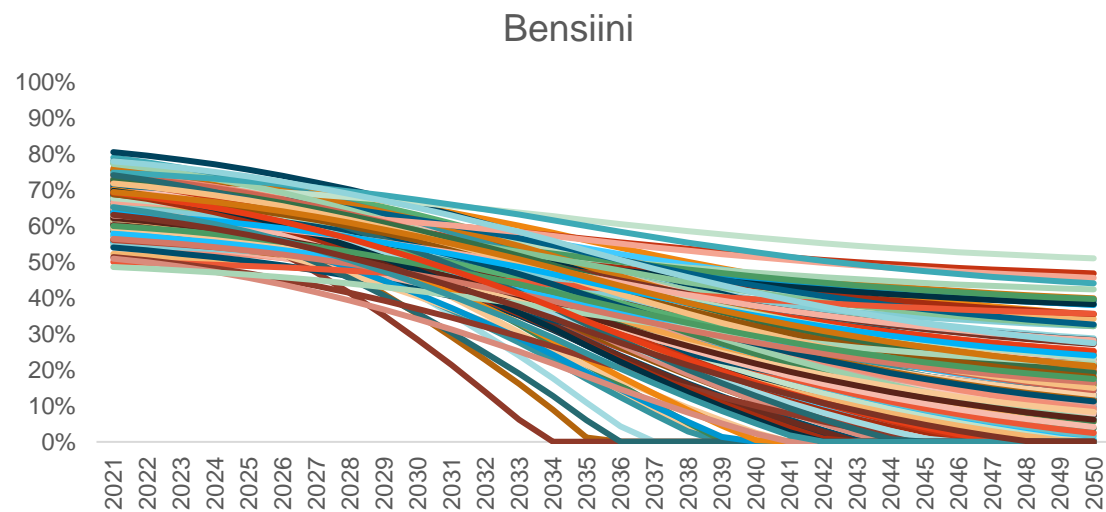
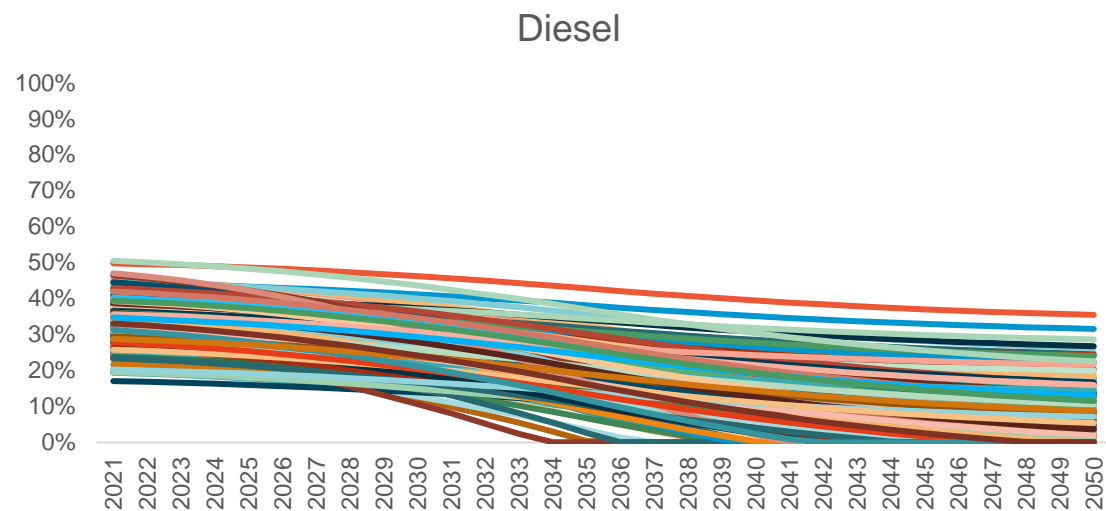
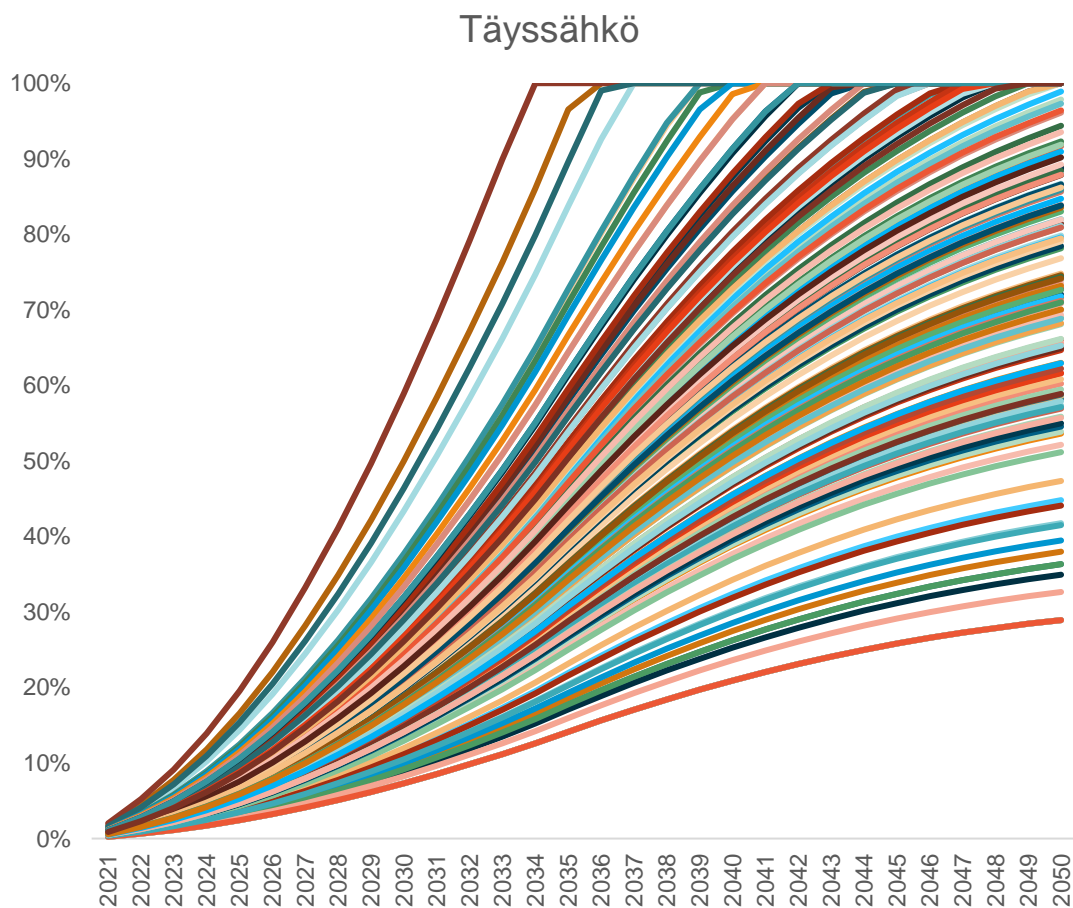
Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Päivitykset

- Vuoden 2021 päästötiedot ja tausta-aineistot lähtötasona
- Tieliikenteen perusura päivitetty VTT:n vuoden 2023 WEM-skenaarion mukaiseksi (Markkanen et al., 2023: Scenarios for greenhouse gas emissions and energy consumption of road transport in Finland)
  - Skenaariossa edelleen nykyiset polttoaineiden bio-osuusoleukset – muutokset voimaan 1.1.2024
  - Työkaluun rakennettu ominaisuudet jakeluvaikeuksien huomioon otamiseksi heti ensi vuoden alusta
- Tieliikenteessä henkilöajoneuvojen ja pakettiautojen käyttövoimajakautumien kehitys eroaa toisistaan – pohjana variaatio v. 2021 ajoneuvoaineistossa
- Maatalouden turvemailla sijaitsevien peltojen toimenpiteiden CO₂-päästövaikutukset lasketaan automaattisesti hyvityksinä LULUCF-sektorilla

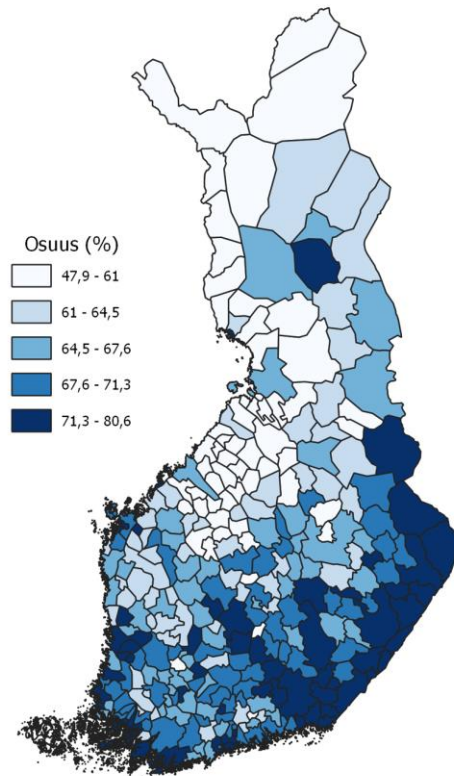

Henkilöautojen käyttövoimat

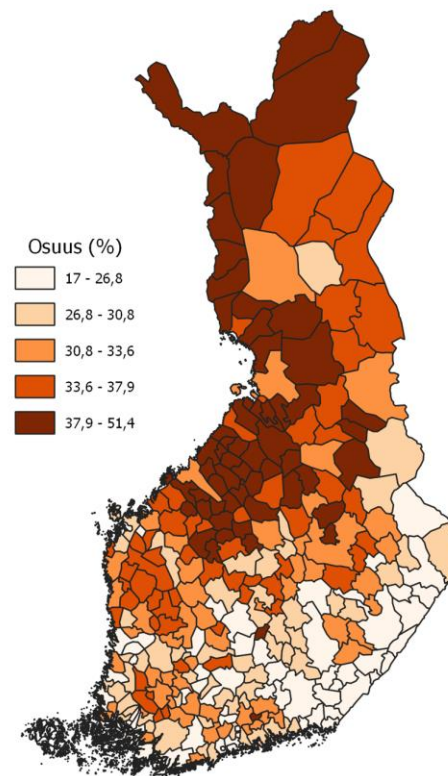

Jakeluvelvoite

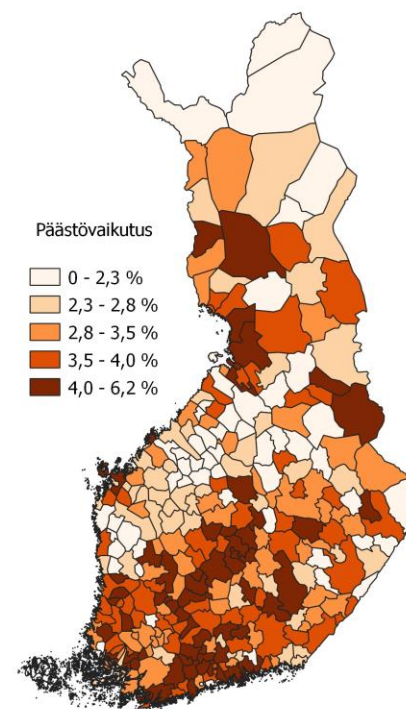
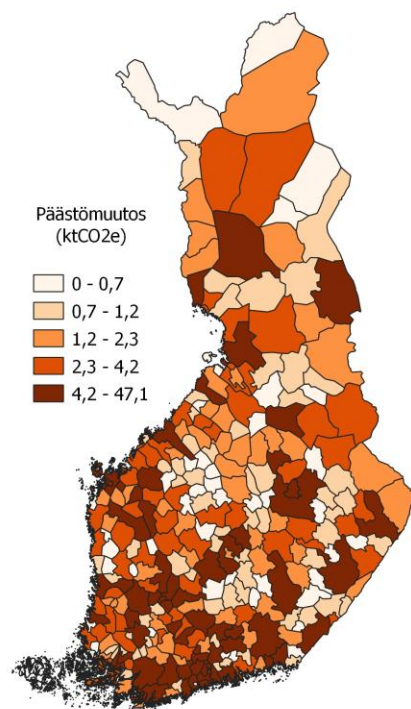
Henkilöautot, bensiini

Henkilöautot, diesel

Velvoitteen vaikutukset

Maatalousmaiden päästöt

- Maatalouden maankäytön N₂O- (ja CH₄) päästöt sisältyvät maataloussektorille, kun taas CO₂-päästöt luetaan maankäyttösektorille
- Viljelysmaiden ja ruohikkoalueiden maankäyttö (LU) -laskenta ("cropland remaining cropland" ja "grassland remainin grassland") aikasarjoineen valmis
- Skenaariotyökalussa ollut aiemmin turvepeltotoimenpiteiden vaikutus N₂O-päästöihin
  - eri pellonkäyttötapojen (yksivuotisten kasvien viljely, monivuotisten kasvien viljely ja viljelemätön) välillä,
  - vedenpinnan nosto ja
  - ennallistaminen
- Skenaariotyökaluun lisätään turvemaiden CO₂-päästötiedot vuodelle 2021 siellä jo olevien saman vuoden N₂O-päästötietojen rinnalle
- Laskenta mahdollisti turvemaidella tehtävien toimien CO₂-päästövaikutusten esittämisen Hinku-laskennan LULUCF-sektorin hyvityksinä
- Maankäytön muutos (LUC) -laskenta on vielä työn alla sekä viljelysmaalle että ruohikkoalueille

Kulutusperäiset päästöt

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Kestävän kulutuksen hiilijalanjälki

2,5 tCO₂e/asukas vuonna 2030

1,4 tCO₂e/asukas vuonna 2040

Kotitalouksien kulutuksen hiilijalanjälki

8,7 tCO₂e Suomessa vuonna 2015

Kotitalouksien kulutuksen hiilijalanjälki

9,2 tCO₂e Kymenlaaksossa vuonna 2015

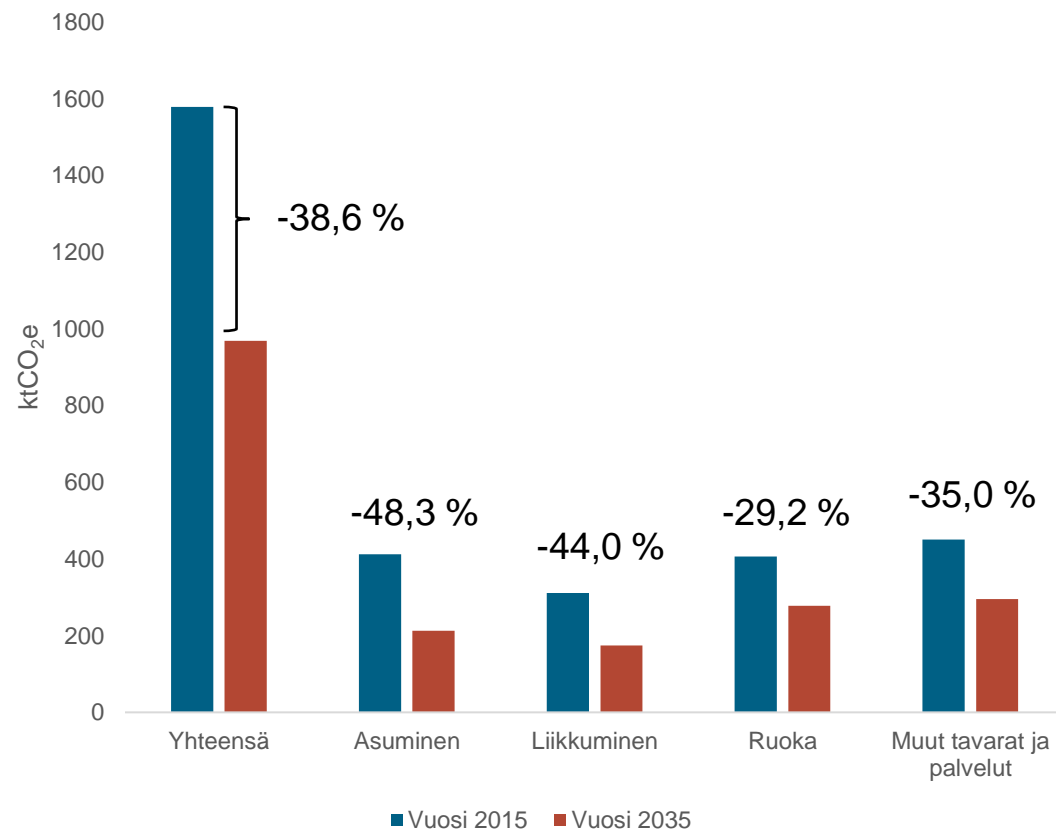

Kulutusperäisten päästöjen skenaariot

- Skenarioinnin pilotointi Kymenlaakson ilmastotiekarttaan, jossa Kymenlaakson kotitalouksien kulutuksen hiilijalanjäljelle laadittiin skenaario vuoteen 2035
- Skenaarion oletukset perustuvat samoihin periaatteisiin kuin kansallinen kulutuksen hiilijalanjäljen perusura (Salo ym., 2023)
- Perusuraskenaario perustuu Kymenlaakson maakunnan ympäristölaajennettuun ENVIMAT-Kymenlaakso -malliin ja Suomen ilmasto- ja energiapolitiikan vaikutusarvioihin (Koljonen ym., 2022) sekä keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmaan (KAISU) (Ympäristöministeriö, 2022)

Kulutusperäisten päästöjen skenaariot

- Lämmitystapamuutokset ja rakennuskannan energiatehokkuusparannukset
- Henkilöajosuoritteiden maltilliset kasvuoletukset, ajoneuvokannan sähköistyminen sekä biopolttoaineiden jakeluvuorituksen kasvu
- Maatalouden, kuljetuksen ja kaupan päästöihin vaikuttavat energiajärjestelmän ja logistiikkaketjun vähähiilisyystoimet
- Tuotannon, logistiikan ja energiajärjestelmän toimet sekä ulkomaan tuontihyödykkeiden hiilijalanjälki

Kulutusperäisten päästöjen skenaariot

- Skenaariossa kulutusmenot kasvavat, mutta hiilijalanjälki pienenee – tapahtuu asukastasolla päästöjen ja talouden absoluuttista irtikytkentä
- Päästövähennemien pääajuri on teknologinen kehitys, ei kulutustottumusten muutos
- Perusurassa vuonna 2035 asukaskohtainen Kymenlaakson kotitalouksien kulutuksen hiilijalanjälki 6,8 tonniin (-25,4 %)

Kestävän kulutuksen hiilijalanjälki

2,5 tCO₂e/asukas vuonna 2030

1,4 tCO₂e/asukas vuonna 2040

Kaupunginosat

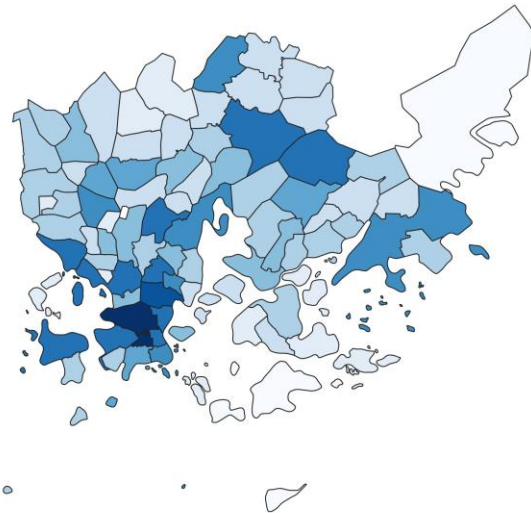
Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Kaupunginosamallinnus

- Lauttasaaren ja Maunulan kaupunginosien khk-päästöjen laskenta
- **Tutkimuskysymys:** Voidaanko Helsingin lämmitystapa- ja rakennustyyppikohtaiset päästöt jakaa kaupunginosiin niiden rakennuskantojen ominaisuuksien perusteella?
- **Lähestymistapa:** Mallinnetaan kaikkien Helsingin rakennusten energiankulutukset EKOREM-tok –mallilla, summataan energiankulutukset kaupunginosittain ja jaetaan Helsingin lämmitystapa- ja rakennustyyppikohtaiset energiankulutukset ja päästöt näissä suhteissa.

Rakennusten energiankulutuksen khk-päästöt

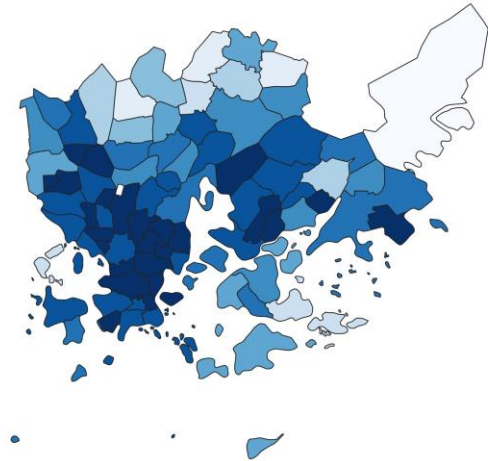
Kokonaispäästöt

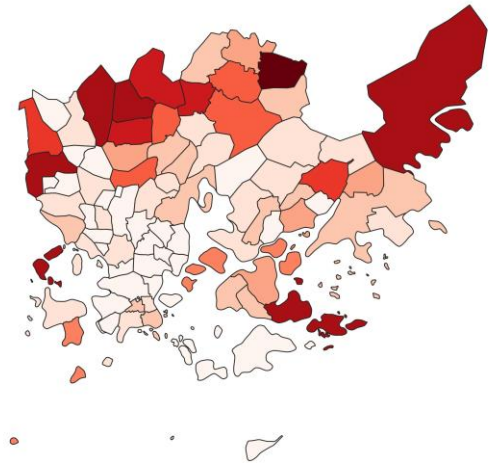
Asukaskohtaiset päästöt

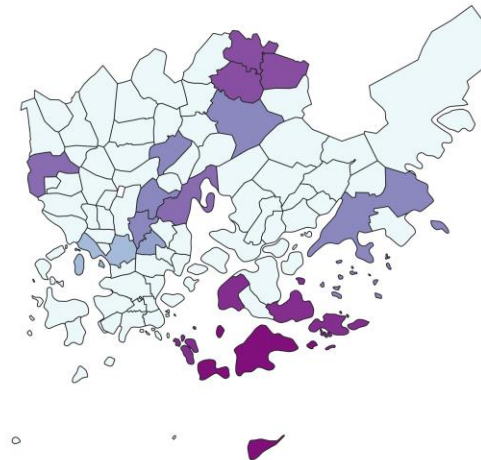
Kaukolämpö

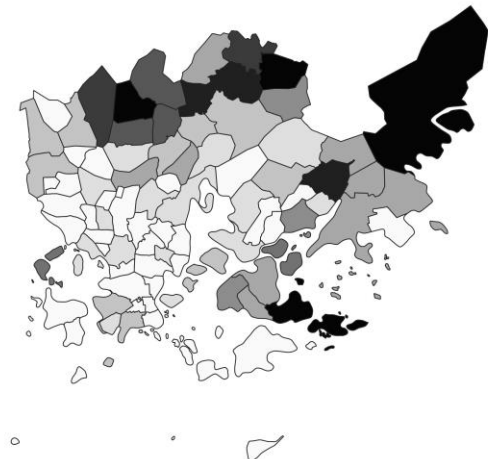
Öljylämmitys

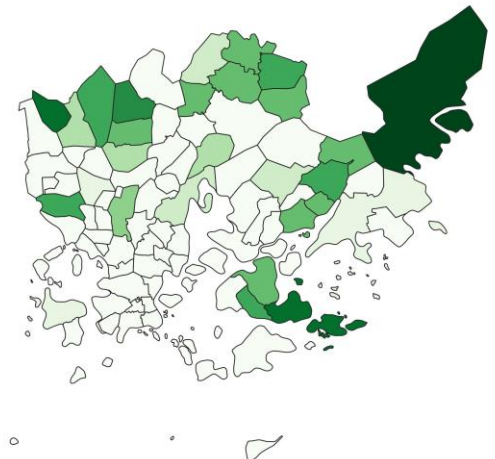
Puulämmitys

Sähkölämmitys

Maalämpö

Kaupunginosamallinnus

Miten eteenpäin?

1. Rakennusten energiankulutusmallinnuksen tarkennus energiatodistusrekisterillä
2. Kunnan tieliikennepäästöjen allokointi kaupunginosiin ajoneuvorekisteriin lisätyn postinumerotiedon perusteella
3. Kulutusperäisten khk-päästöjen laskenta kaupunginosille

Kiitos!

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute